

V Bruseli 20. 5. 2020
COM(2020) 553 final

SPRÁVA KOMISIE

Malta

Správa vypracovaná v súlade s článkom 126 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie

SPRÁVA KOMISIE

Malta

Správa vypracovaná v súlade s článkom 126 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie

1. Úvod

Komisia 20. marca 2020 prijala oznámenie o aktivácii všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu. Doložkou podľa článku 5 ods. 1, článku 6 ods. 3, článku 9 ods. 1 a článku 10 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1466/97 a článku 3 ods. 5 a článku 5 ods. 2 nariadenia (ES) č. 1467/97 sa uľahčuje koordinácia rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Komisia vo svojom oznámení adresovanom Rade vyjadrila názor, že vzhľadom na očakávaný prudký hospodársky pokles v dôsledku pandémie COVID-19 súčasnú podmienku umožňujú aktiváciu doložky. Ministri financií členských štátov 23. marca 2020 vyjadrili súhlas s posúdením Komisie. Aktivácia všeobecnej únikovej doložky umožňuje dočasný odklon od postupu úprav smerom k dosiahnutiu strednodobého rozpočtového cieľa za predpokladu, že to neohrozí fiškálnu udržateľnosť v strednodobom horizonte. Pokiaľ ide o nápravnú časť paktu, Rada môže na základe odporúčania Komisie takisto rozhodnúť, že prijme revidovanú fiškálnu trajektóriu. Všeobecnou únikovou doložkou sa nepozastavujú postupy Paktu stability a rastu. Členským štátom to umožňuje odchýliť sa od rozpočtových požiadaviek, ktoré by sa za bežných okolností uplatňovali, zatiaľ čo Komisii a Rade to umožňuje uskutočniť potrebné opatrenia koordinácie politík v rámci paktu.

Z údajov, ktoré maltské orgány oznámili 31. marca 2020 a ktoré následne overil Eurostat¹, vyplýva, že deficit verejných financií na Malte dosiahol v roku 2019 výšku 0,5 % HDP, zatiaľ čo hrubý dlh verejných financií bol na úrovni 43,1 % HDP. Podľa programu stability na rok 2020 Malta plánuje v roku 2020 deficit na úrovni 7,5 % HDP, zatiaľ čo dlh sa plánuje na úrovni 54,5 % HDP.

Plánovaný deficit na rok 2020 predstavuje dôkaz *prima facie* o existencii nadmerného deficitu podľa vymedzenia v Pakte stability a rastu.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti preto Komisia vypracovala túto správu, v ktorej sa analyzuje, či Malta dodržiava kritérium deficitu vymedzené v zmluve. Dlhové kritérium možno považovať za splnené, keďže miera zadlženosti je pod referenčnou hodnotou 60 % HDP stanovenou v zmluve. Zohľadňujú sa v nej všetky závažné faktory a náležite sa prihliada na zásadný hospodársky otras, ktorý súvisí s pandemiou COVID-19.

¹ <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/10294648/2-22042020-AP-EN.pdf/6c8f0ef4-6221-1094-fef7-a07764b0369f>.

Tabuľka 1. Deficit a dlh verejných financií (% HDP)

		2016	2017	2018	2019	2020 Komisia	2021 Komisia
Kritérium deficitu	Saldo verejných financií	1,0	3,3	1,9	0,5	-6,7	-2,5
Dlhové kritérium	Hrubý dlh verejných financií	55,5	50,3	45,6	43,1	50,7	50,8

Poznámka: Eurostat, prognóza Komisie z jari 2020

2. KRITÉRIUM DEFICITU

Na základe programu stability sa očakáva, že deficit verejných financií na Malte v roku 2020 dosiahne 7,5 % HDP, takže bude prevyšovať referenčnú hodnotu 3 % HDP stanovenú v zmluve a nebude sa k nej približovať.

Prekročenie referenčnej hodnoty stanovenej v zmluve plánované v roku 2020 je výnimočné, keďže je dôsledkom prudkého hospodárskeho poklesu. Vzhľadom na vplyv pandémie COVID-19 sa v prognóze Komisie z jari 2020 predpokladá, že v roku 2020 dôjde k poklesu reálneho HDP o 5,8 %.

Na základe prognózy Komisie z jari 2020, v ktorej sa predpokladá, že deficit verejných financií v roku 2021 klesne pod úroveň 3 % HDP, by bolo plánované prekročenie referenčnej hodnoty stanovenej v zmluve dočasné. Tieto prognózy sú však spojené s výnimočne vysokou mierou neistoty.

Stručne povedané, plánovaný deficit na rok 2020 prevyšuje referenčnú hodnotu 3 % HDP stanovenú v zmluve a nepribližuje sa k nej. Podľa vymedzenia v zmluve a Pakte stability a rastu sa plánované prekročenie považuje za výnimočné, zatiaľ čo povaha prekročenia sa v súčasnosti pokladá za dočasnú. Z analýzy teda vyplýva, že kritérium deficitu podľa vymedzenia v zmluve a nariadení (ES) č. 1467/97 *prima facie* nie je splnené.

3. ZÁVAŽNÉ FAKTORY

V článku 126 ods. 3 zmluvy sa stanovuje, že ak členský štát nesplní požiadavky vyplývajúce z jedného alebo z oboch uvedených kritérií, Komisia pripraví správu. Uvedená správa „prihliadne tiež na to, či štátny deficit prekračuje štátne výdavky na investície a zohľadní všetky ostatné závažné faktory vrátane stavu hospodárskeho a rozpočtového výhľadu členského štátu na stredne dlhé obdobie“.

Uvedené faktory sú ďalej objasnené v článku 2 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1467/97, v ktorom sa takisto stanovuje, že treba náležite zohľadniť „všetky ostatné faktory, ktoré sú podľa názoru dotknutého členského štátu závažné z hľadiska komplexného posúdenia súladu s kritériami deficitu a dlhu, a ktoré členský štát predložil Rade a Komisii“.

V súčasnej situácii je kľúčovým ďalším faktorom, ktorý treba zohľadniť v súvislosti s rokom 2020, hospodársky vplyv pandémie COVID-19, ktorá má veľmi významný dosah na rozpočtovú situáciu a spôsobuje značne neistý výhľad. Pandémia tiež viedla k aktivácii všeobecnej únikovej doložky.

3.1. Pandémia COVID-19

Pandémia COVID-19 spôsobila zásadný hospodársky otras, ktorý má výrazný negatívny dosah v celej Európskej únii. Dôsledky pre rast HDP budú závisieť od trvania pandémie, ako aj od trvania opatrení prijatých vnútroštátnymi orgánmi a na európskej a celosvetovej úrovni s cieľom spomaliť šírenie ochorenia, chrániť výrobné kapacity a podporiť celkový dopyt. Členské štáty už prijali alebo prijímajú rozpočtové opatrenia s cieľom zvýšiť kapacitu systémov zdravotnej starostlivosti a poskytnúť pomoc tým jednotlivcom a odvetviám, ktoré sú obzvlášť ťažko zasiahnuté. Prijali sa aj významné opatrenia na podporu likvidity a iné záruky. Po získaní podrobnejších informácií príslušné štatistické orgány preskúmajú, či uvedené opatrenia majú bezprostredný vplyv na saldo verejných financií. Tieto opatrenia spolu s poklesom hospodárskej činnosti povedú k podstatnému zvýšeniu deficitu verejných financií a dlhových pozícií.

3.2. Strednodobá hospodárska pozícia

Ročný nárast reálneho HDP Malty na úrovni 7,3 % v roku 2018 a 4,4 % v roku 2019 bol podnietený domácim dopytom podporeným rozsiahlou súkromnou spotrebou a súkromnými investíciami. V roku 2020 bude hospodárstvo Malty vážne ovplyvnené pandemiou COVID-19. V rámci programu stability sa predpokladá, že HDP v roku 2020 klesne približne o 5,5 % a potom v roku 2021 mierne stúpne. Podľa prognózy Komisie z jari 2020 sa očakáva, že HDP sa zníži približne o 5,75 %. Očakáva sa, že súkromná spotreba klesne v dôsledku obmedzenia pohybu a zatvorenia podnikov, ktorých prevádzka nie je nevyhnutná. Má dôjsť aj k zníženiu investícií, a to aj napriek pokračovaniu niektorých rozsiahlych investičných projektov v oblasti zdravotníctva a infraštruktúry. Predpokladá sa, že slabé vonkajšie prostredie sa premietne do významného poklesu vývozu služieb, v ktorom sa prejaví aj prerušený cestovný ruch. Pokles dovozu bude menší, pričom sa v ňom prejaví najmä klesajúci domáci dopyt. Pri posudzovaní, či Malta dodržiava kritérium deficitu v roku 2020, ide o zmierňujúci faktor.

Očakáva sa, že v roku 2021 dôjde k zotaveniu hospodárstva, keďže sa predpokladá, že uvoľňovaním všeobecných obmedzení sa opäť povzbudí domáci dopyt. Napriek tomu Malta predstavuje malé otvorené hospodárstvo a jej hospodársky výhľad je veľmi citlivý na globálne neistoty a výkonnosť obchodných partnerov. Očakáva sa, že v strednodobom horizonte bude Malta naďalej zaznamenávať vyšší rast, ako je priemer Únie. K potenciálu rastu na Malte prispieva rast populácie, akumulácia kapitálu a rast produktivity.

3.3. Strednodobá rozpočtová pozícia

Malta podlieha preventívnej časti Paktu stability a rastu a v roku 2019 sa od nej vyžadovalo, aby zabezpečila trvalý súlad so strednodobým rozpočtovým cieľom (štrukturálne vyrovnaný rozpočet). Na základe údajov o výsledku hospodárenia a prognózy Komisie z jari 2020 dochádza v prípade oboch pilierov k určitej odchýlke. Konkrétne, rast čistých verejných výdavkov prekročil mieru povolenú v rámci piliera referenčnej hodnoty pre výdavky a úroveň zhoršenia štrukturálneho rozpočtového salda v roku 2019 prekročila povolenú úroveň štrukturálneho zhoršenia. Z celkového posúdenia teda vyplýva, že v roku 2019 došlo k určitým odchýlkam od požiadaviek stanovených v Pakte stability a rastu.

V programe stability Malty na rok 2020 sa vzhľadom na pandémiu COVID-19 predpokladá výrazné zhoršenie stavu verejných financií z prebytku na úrovni 0,5 % HDP v roku 2019 na deficit na úrovni 7,5 % HDP. Odhaduje sa, že balík fiškálnych opatrení na riešenie

negatívneho vplyvu pandémie bude predstavovať 4,1 % HDP, pričom sa bude zameriavať na príplatky k mzde, osobitné sociálne dávky a dodatočné výdavky na zdravotnú starostlivosť. Vláda navyše odložila platby dane a poskytla záruky na úrovni približne 2,8 % HDP, v súvislosti s ktorými majú štatistické orgány preskúmať, či od začiatku dochádza k okamžitému vplyvu na rozpočet alebo nie. V deficite sa takisto prejavuje očakávaný pokles na strane príjmov, ktorý odzrkadľuje najmä pokles spotreby domácností. V roku 2021 sa predpokladá pokles deficitu na úroveň 3,6 % HDP. Táto prognóza do značnej miery závisí od predpokladaného mierneho oživenia hospodárstva stimulovaného najmä domácim dopytom, v prípade ktorého sa očakáva, že bude podporovať príjmy tak z priamych daní, keď dôjde k oživeniu spotreby, ako aj z nepriamych daní, v ktorých sa prejaví zlepšenie trhu práce. Očakáva sa, že po ukončení dočasnej podpory politik výdavky verejnej správy klesnú. V strednodobom horizonte sa v programe stability uvádza záväzok obnoviť klesanie pomeru dlhu k HDP a vrátiť sa k dodržiavaniu strednodobého rozpočtového cieľa, ktorým je štrukturálne vyrovnaný rozpočet.

4.4. Iné faktory predložené členským štátom

Maltské orgány zaslali 12. mája 2020 list, v ktorom uviedli závažné faktory v súlade s článkom 2 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1467/97. Kľúčové faktory, ktoré orgány predložili, boli zhruba rozanalyzované v predchádzajúcich oddieloch. Nie sú v nich uvedené ďalšie faktory, ktoré súvisia s posilňovaním fiškálneho rámca, najmä s inštitucionalizáciou preskúmania výdavkov.

4. ZÁVERY

Podľa programu stability sa očakáva, že deficit verejných financií Malty sa v roku 2020 zvýši na 7,5 % HDP, takže bude prevyšovať referenčnú hodnotu 3 % HDP stanovenú v zmluve a nebude sa k nej približovať. Plánované prekročenie referenčnej hodnoty sa považuje za výnimočné a v súčasnosti sa pokladá za dočasné.

V súlade so zmluvou a s Paktom stability a rastu sa v tejto správe skúmajú aj závažné faktory. Keďže plánovaný deficit je výrazne nad úrovňou 3 % HDP, s prihliadnutím na všetky závažné faktory z analýzy celkovo vyplýva, že kritérium deficitu, ako je vymedzené v zmluve a v nariadení (ES) č. 1467/1997, nie je splnené.